

Бувають випадки, коли професійні спори перетворюються у міжособистісні конфлікти, куди домішується занадто багато емоцій і зайвих слів.

В Правилах адвокатської етики прямих норм, які передбачають відповідальність за висловлювання в мережі, немає. Однак, сам дух Правил передбачає, що в публічній площині адвокат не може виходити за рамки закону і корпоративного етичного кодексу. Стаття 12 прямо говорить про те, що всією своєю діяльністю адвокат повинен сприяти повазі до своєї професії в суспільстві.

Проаналізувавши вищесказане, вважаю, що доцільним було б створення пам'ятки порад для професійних адвокатів щодо поведінки в інтернет-просторі, яка на мій погляд повинна виглядати як короткі інформативні тези.

Зокрема:

1. Незмінність правил

Юрист повинен застосовувати правила професійної етики всюди у своїй професійній діяльності, і в реальному житті, в під час інтернет обговорень.

2. Обережність при публікації

Під час публікації своїх повідомлень в блогах і соціальних мережах, адвокатам потрібно бути уважними і об'єктивними, задля того, щоб в майбутньому не стати учасником інтернет-скандалу.

3. Соцмережі – не місце для професійної діяльності

Адвокатам не варто консультовати своїх потенційних клієнтів в онлайн-режимі. При висловлюванні об'єктивної думки необхідно зазначити, що така рекомендація не повинна розглядатися як офіційна юридична консультація.

4. Обережність у питаннях публічності

Юристам не рекомендується розгортати в соціальних мережах і блогах кампанії для формування громадської думки, наприклад, виставляти в потрібному світлі своїх клієнтів.

5. Заборона брехні

Молодим фахівцям варто звернути особливу увагу на те, що спроби перебільшити свої знання і компетенцію можуть призвести до небажаних наслідків, і розглянуті як порушення професійної етики.

Вивчивши всі наявні матеріали, можемо з впевненістю стверджувати, що в час стрімкого розвитку медіатехнологій, адвокатській спільності і державі необхідно діяти чітко і оперативно, шляхом внесення відповідних доповнень і змін у вже існуючі нормативні акти, щоб адаптувати їх до наявних суспільних умов, пов'язаних з інтернет-простором.

Дімова Т.В.

*студентка 5-го курсу факультету цивільної та господарської юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ОСОБЛИВОСТІ ДИСЦИПЛІНАРНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ АДВОКАТА

Актуальність обраної теми полягає в тому, що саме адвокатура, як недержавний самоврядний інститут є важливим правозахисним інститутом громадського суспільства та правової держави. Водночас, порушення адвокатської дисципліни підриває авторитет цієї правозахисної інституції та іноді навіть унеможлиблює виконання її основного завдання – сприяння захисту прав, свобод і представництва законних інтересів фізичних та юридичних осіб. Тому справедливим і необхідним є те, щоб до адвокатів, які порушують принципи адвокатської діяльності та адвокатської етики, недбало ставляться до власних обов'язків та високих моральних засад своєї праці, застосовувались заходи дисциплінарного впливу.

В умовах триваючої судово-правової реформи питання удосконалення окремих аспектів інституту відповідальності адвоката набувають особливої актуальності, оскільки цей інститут виконує подвійну функцію: попередження вчинення правопорушень і покарання недобросовісних представників професії.

Проблемні аспекти притягнення адвокатів до дисциплінарної відповідальності досліджувалися такими вченими, як Н.М. Бакаянова, І.Л. Бронз, А.М. Бірюкова, Т.В.

Варфоломеева, Т.С. Коваленко, С.В. Гончаренко, Ю.М. Грошевий, С.Ф. Сафулько, О.Д. Святоцький, Д.П. Фиолевський та ін.

5 липня 2012 року був прийнятий Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», який пожвавив дискусію щодо підстав відповідальності та застосування дисциплінарних стягнень.

Отже, метаю статті є визначення правової природи та підстав дисциплінарної відповідальності адвоката.

Як відмічається Міжнародною комісією юристів, дисциплінарна система кожної держави повинна бути спрямована на забезпечення використання дисциплінарного провадження з єдиною метою підтримання професійних стандартів адвокатури та надання гарантій того, що адвокати діють виключно в інтересах своїх клієнтів, згідно професійних норм незалежності, честі та гідності професії, як це передбачено міжнародними стандартами [Доклад «Профессия адвоката» / Страсбург, май 2012 г. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.coe.int/t/dghl>].

Особливості дисциплінарної відповідальності адвоката полягають в наступному:

1. Це спеціальний вид відповідальності, оскільки він врегульований спеціальним Законом України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність»;
2. Це відповідальність професійна, правова природа якої обумовлена особливим статусом адвоката.
3. Підставою для її застосування є вчинення дисциплінарного проступку – не виконання або неналежне виконання адвокатам своїх професійних обов'язків;
4. Застосовується до спеціального суб'єкта – адвоката;
5. Полягає в застосуванні передбачених законом заходів дисциплінарного впливу.

Проблема українського законодавства полягає в тому, що в нормативних актах немає визначення поняття «дисциплінарний проступок», але перелічені підстави для притягнення адвоката до відповідальності:

- 1) порушення вимог несумісності;
- 2) порушення присяги адвоката України;
- 3) порушення правил адвокатської етики;
- 4) розголошення адвокатської таємниці або вчинення дій, що призвели до її розголошення;
- 5) невиконання або неналежне виконання своїх професійних обов'язків;
- 6) невиконання рішень органів адвокатського самоврядування;
- 7) порушення інших обов'язків адвоката, передбачених законом [Про адвокатуру та адвокатську діяльність : Закон України від 5 липня 2012 р. – 5076-VI // Офіційний вісник України. – 2012. – № 62. – Ст. 34.].

Досліджуючи проблематику дисциплінарної відповідальності адвоката, необхідно наголосити на тому, що передумовою її виникнення було формування певних правил та вимог в сфері адвокатської етики, які ґрунтувалися на традиціях діяльності адвокатури. Згодом відповідні положення були закріплені на нормативному рівні та стали обов'язковими до виконання всіма адвокатами, а їх порушення і стало підставою для притягнення до даного виду юридичної відповідальності [Фиолевский Д. П. Адвокатура : учебник / Д. П. Фиолевский. – [2-е изд. доп. и испр.]. – К. : Алерта; Прецедент, 2007. – 537 с.].

Узагальнення практики притягнення адвокатів до відповідальності свідчить, що типовими порушеннями з боку адвокатів, за які можуть наступити не лише дисциплінарна, а й інші види відповідальності є:

1. Вмовляння клієнта відмовитися від адвоката;
2. Неправдиві або образливі висловлювання стосовно клієнта або суті справи у ЗМІ або Інтернеті;
3. Неякісне надання послуг клієнту;
4. Відсутність дій по захисту клієнта після отримання гонорару на фоні небажання виходити на контакт із клієнтом;
5. Обман клієнта, обіцянка «вирішити» справу не правовим способом, наприклад через корупційні дії;

6. Завищення розміру гонорару за свої послуги.

Зважаючи на поширеність у сучасному світі Інтернет-технологій, актуальним також є питання відповідальності адвоката за поширення своєї позиції в соціальних мережах, на різноманітних сайтах. Тому, у соціальній мережі Фейсбук утворено спеціальну групу «Рада адвокатів України», де адвокати можуть обмінюватися своїми думками, інформацією, розміщувати повідомлення, пов'язані з їх професійною діяльністю [Коваленко Т. С. Досвід зарубіжних країн з питань організації адвокатури та пропозиції для України / Т. С. Коваленко // Держава і право: Збірник наукових праць. Юридичні і політичні науки. – К. : Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2005. - Вип. 30 – С. 528-534].

Враховуючи вищевказане, можна дійти висновку, що дисциплінарна відповідальність адвокатів має особливі характеристики, притаманні їй завдяки особливостям статусу представників цієї професії.

Зважаючи на специфіку правових проблем, які виникають у сфері притягнення адвокатів до дисциплінарної відповідальності, існує необхідність внесення змін до окремих положень Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» та інших нормативно-правових актів, що регулюють адвокатську діяльність), зокрема визначення таких понять, як дисциплінарний проступок, професійна дисципліна адвоката, моральний обов'язок адвоката.

Крім того, вважається доцільним на нормативному рівні закріпити обставини, які пом'якшують та обтяжують дисциплінарну відповідальність адвокатів.

Обставинами, що пом'якшують відповідальність адвоката за дисциплінарне правопорушення, є: попередня бездоганна репутація адвоката, його позитивна характеристика; щире каяття; відсутність корисливих мотивів; вчинення правопорушення під впливом сильного душевного хвилювання або при збігу тяжких особистих чи сімейних обставин; брак досвіду правничої практики.

Обставини, які обтяжують відповідальність адвоката: повторне протягом року вчинення адвокатом правопорушення; низький або корисливий мотив; численні правопорушення; тяжкі наслідки, до яких призвели неправомірні дії адвоката.

Житар Д.Ю.

*студентка 2-го курсу соціально-правового факультету
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ АДВОКАТСЬКОЇ ЕТИКИ

Адвокат при здійсненні своєї професійної діяльності виступає носієм обов'язків, іноді суперечливих, по відношенню до: клієнтів, судів та інших державних органів, адвокатури в цілому та окремих адвокатів, суспільства в цілому. Тому існує надзвичайна важливість здійснювання адвокатами своїх професійних обов'язків на високому рівні, що відповідає етичним стандартам поведінки. Водночас специфіка обов'язків, що лежать на адвокатурі, обумовлюють необхідність збалансування служіння адвоката інтересам окремого клієнта з інтересами суспільства в цілому.

Тому необхідно встановлювати правила професійної адвокатської етики, які мають стати путівником адвоката в обранні належних варіантів професійної поведінки.

Хартія основоположних принципів діяльності європейських адвокатів, яка була прийнята 24 листопада 2006 р. Радою адвокатських об'єднань і спілок адвокатів, визначає такі принципи: незалежність адвоката і свобода адвоката представляти справу клієнта; право і обов'язок адвоката дотримуватися конфіденційності щодо справ клієнтів та право на повагу до професійної таємниці; гідність і честь адвокатської професії, високі моральні якості та добра репутація окремого адвоката; уникнення конфліктів інтересів між різними клієнтами або між клієнтом і адвокатом; відданість клієнтові; повага до колег по професії; повага верховенства права та справедливого здійснення правосуддя; справедливе ставлення до клієнтів стосовно сплати гонорарів; саморегулювання адвокатської професії.

Видатний дослідник адвокатури Е. Перрі приводив сім принципів захисту: чесність, мужність, працьовитість, розсудливість, почуття товариства, красномовство, дотепність.